

הרפורמה המשפטית – נימוקי נגד והפרכתם

נושא	הרחבה	טענה	תשובה
כללי	אין דמוקרטיה תקינה אחת בעולם שסמכות ההכרעה האחרונה בכל עניין מסורה בה לקומץ לא נבחר, הממונה לכל החיים. בשום דמוקרטיה תקינה בעולם אין רשות שופטת בלתי-מוגבלת בכוחה ללא בלם או איזון מולה, שגם יכולה להטיל וטו על מינוי שופטיה. אין סמכות ללא אחריות. נבחר הציבור הם אלו הנושאים באחריות מול הציבור שבחר בהם. על כן הסמכות האחרונה, לאחר כל מנגנוני הביקורת והייעוץ, חייבת להיות בידם. אם טעו, הציבור יעניש אותם.	דמוקרטיה אינה (רק) שלטון הרוב. בישראל אין הפרדת רשויות, כי הכנסת נשלטת בידי הממשלה. מטרת הרפורמה להציל את נתניהו מכתבי האישום. ישראל שונה ממדינות אחרות, כי אין חוקה או שני בתי מחוקקים ועוד. משמעות הרפורמה היא הרס הדמוקרטיה	עליונות של הרשות השופטת היא שלטון המיעוט. הטענה הזאת חלה על כל דמוקרטיה פרלמנטרית, והיא חסרת שחר, שהרי הכנסת יכולה להפיל ממשלה, ואכן עושה זאת לעתים קרובות. הרפורמה איננה נוגעת למשפט נתניהו ולא תעצור אותו. אהרן ברק קבע שחוקי היסוד הם חוקה. הרפורמה הכירה בחידוש הזה ונותנת להם מעמד של חוקה. בית מחוקקים עליון איננו ערובה לחירות האזרחים. הוא בדרך כלל נותן ייצוג עודף למעמדות המבוססים. השיטה הקואליציונית בישראל גם יוצרת בלמים ואיזונים בין מפלגות הקואליציה עצמן. מתנגדי הרפורמה אינם נאבקים למען הדמוקרטיה, הם נאבקים נגד הדמוקרטיה, כדי להנציח שלטון מיעוט של 15 שופטים הפוגע במידה חמורה בריבונות העם.

נושא	הרחבה	טענה	תשובה
עילת הסבירות	עילת הסבירות מופעלת בדרך כלל בבית המשפט כנגד פעולה של הרשות המבצעת.	בית המשפט לא יוכל להתערב בפגיעה של הרשות המבצעת באזרחים.	זו הונאה. גם אחרי הרפורמה, לבית המשפט נשמרת הזכות להגן על האזרחים כאשר הרשות המבצעת מפרה את החוק, פועלת שלא בסמכות או לא פועלת בהליך תקין. ביטול עילת הסבירות מותיר את העילות האחרות, שניתנות להגדרה מדויקת.
	יודגש כי גם אחרי הרפורמה, בית המשפט יכול ויוכל לפסול פעולה של הרשות המבצעת, כאשר פעולתה סותרת את החוק, כאשר היא פועלת שלא בסמכות או כאשר היא פועלת שלא בהליך תקין.	אם תבוטל עילת הסבירות, לא יוכל בית המשפט להחליט על ספק סביר בדין הפלילי או על התנהלות סבירה בפקודת הנזיקין.	בדין הפלילי ובפקודת הנזיקין, המחוקק נתן לבית המשפט, בחוק, את הסמכות לפסוק על פי הסבירות. הרפורמה איננה משנה זאת. לעומת זאת, בדין המנהלי, חטף לעצמו בית המשפט את הסמכות להחליט על סבירות ההחלטות ללא כל גיבוי בחוק.
	הרפורמה תמנע ביטול פעולות חוקיות, שנעשו בסמכות ובהליך תקין, רק מפני שהשופטים כופים את דעתם הסובייקטיבית באצטלא של "סבירות".	חייבים לאפשר לבית המשפט לעצור את השתוללות הרשות המבצעת שעלולה לאבד כל רסן.	הרפורמה תפחית את יכולתה של הרשות השופטת לפעול באי סבירות קיצונית ולכפות עלינו איחוד משפחות, מפלגות תומכות טרור, איזרוח מסתננים, או הגנה על אזרחותם של מחבלים – בין שאר הדוגמאות המרובות להחלטות קיצוניות שאינן מתיישבות עם ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

הרפורמה המשפטית – נימוקי נגד והפרכתם

נושא	הרחבה	טענה	תשובה
ביטול חוקים והתגברות	בית המשפט יוכל לבטל חוקים של הכנסת אך תחת מגבלות: - לא תהיה לבית המשפט יכולת לבטל חוקי יסוד. - חוק רגיל יוכל להיפסל רק בהרכב מלא של בית המשפט העליון וברוב של 80% מהשופטים, אך הכנסת תוכל להתגבר על הפסילה ברוב מוחלט מיוחס של 61. - אם הרכב מלא של בית המשפט העליון יחליט פה אחד על פסילת חוק, החוק יתבטל עד סוף כהונת הכנסת הנוכחית, ורק הכנסת הבאה תוכל לחוקק אותו שוב.	מה אם הכנסת תחוקק חוק שיבטל את הבחירות כך שתשלוט לנצח?	קיימות בחוק מגבלות להארכת כהונת כנסת שאי-אפשר לשנות אלא ברוב מיוחד וגדול. הכוח היחיד שיכול לעצור רודנות הוא העם ותודעת הריבונות שלו, שהרפורמה באה לחזקה. אף בית משפט לא יוכל לעשות זאת. דווקא במצב הנוכחי בית משפט יכול להתערב בתוצאות הבחירות, ובזה להפוך עצמו לרודן. זו אינה שאלה תיאורטית. בתשובה לעתירות נגד הרכבת ממשלה בידי נתניהו, קבע בית המשפט שבנסיבות מסוימות הוא יפעל לביטול תוצאות הבחירות. פסק הדין בנושא דרעי הוכיח שוב שבית המשפט, ולא הכנסת, פוגע באושר השיטה הדמוקרטית.
		הכנסת תוכל לפגוע בזכויות מיעוטים, ובית המשפט לא יוכל למנוע זאת.	יש סיכוי קטן בלבד שקואליציה מגוונת התלויה באמון הציבור כל 4 שנים (לפחות) תפגע במיעוטים ותעורר בזה התקוממות עממית. לעומת זאת, בית משפט עליון הומוגני, המנותק מרחשי הציבור וקשור בעבותות לפרקליטות, מועד לפגוע בזכויות אזרח, כמו בפרשת פגסוס או בזמן ההתנתקות.
		בישראל אין חוקה, ולכן דרוש בית משפט חזק שיכול לרסן את הרשות המחוקקת.	מצב זכויות האזרח בישראל הוא בכי רע במקום הרגיש ביותר: מול המערכת הפלילית היכולה לקחת את חירותו של אזרח, לחלט את כספו, או לפגוע בזכותו להליך הוגן. הכנסת חוקקה חוקים נאורים להגנת הפרט. רשויות האכיפה רמסו זכויות אלה במדיניות מעצרים חסרת רסן, שבתי המשפט משמשים לה חותמת גומי. שיעורי ההרשעה בישראל הם מהגבוהים בעולם.
			אהרן ברק קבע שחוקי היסוד הם חוקה. הרפורמה הכירה בחידוש הזה ונותנת להם מעמד של חוקה.

הרפורמה המשפטית – נימוקי נגד והפרכתם

נושא	הרחבה	טענה	תשובה
מינוי שופטים	הועדה למינוי שופטים כוללת היום: • 3 שופטי עליון, • 2 נציגי לשכת עוה"ד, • 2 נציגי ממשלה, • 2 נציגי כנסת (קואליציה ואופוזיציה). הועדה המוצעת ברפורמה: • 3 שופטים (כולל בדימוס), • 3 נציגי ממשלה, • 3 נציגי כנסת (2 מהקואליציה). בנוסף ייערך שימוע פומבי בכנסת לשופטי בית המשפט העליון טרם מינויים.	שינוי השיטה למינוי השופטים הופך אותה לפוליטית לחלוטין.	שיטת המינוי הנוכחית היא שיטה פוליטית אליטיסטית. השיטה המוצעת היא שיטה פוליטית דמוקרטית – ולכן תביא לגיוון ופלורליזם של בית המשפט.
		הרפורמה של יריב לוי תבטל את עצמאות הרשות השופטת.	ברוב מקריע מן הדמוקרטיות בעולם השופטים נבחרים בידי נבחרים ציבור ובמקביל מתקיימת עצמאות שיפוטית: מרגע שמתמנה שופט בידי נציגי ציבור ויושב בדיון, הוא חופשי להפעיל שיקול דעת משפטי. דווקא בגלל חופש חיוני זה, יש חשיבות למגוון של שופטים שישקף את ערכיו של הציבור.
		שופט הוא מינוי מקצועי והוא מפרש את החוק בצורה נטולת פניות	ברגע שקל לנחש את תוצאת הדיון על פי הרכב השופטים, ברור שכל שופט מביא את ערכיו מהבית ולכן דרושה שקיפות בעזרת שימוע ונחוץ גיוון של הרכב השופטים בבית המשפט העליון.

נושא	הרחבה	טענה	תשובה
יועצים משפטיים	יועץ משפטי יהיה משרת אמון של השר או הממשלה. היועץ המשפטי כשמו כן הוא: נותן ייעוץ ולא חו"ד מחייבת.	היועץ המשפטי הוא בלם מפני השתוללות של השרים במשרדים השונים.	הבלם מפני השתוללות הוא החוק. ככל שהשר או כל גורם אחר במשרד לא מקשיב ליועץ, הוא לוקח על עצמו את הסיכון שהוא מפר את החוק על כל ההשלכות. הרעיון המופרך שהיועץ יכול להכתיב לשר, והוא למעשה הבוס שלו בפועל, הוא פרי של הונאה שיטתית שנכפתה על ישראל בידי יועצים ושופטים, בלא שום סימוכין בחוק, ועל ידי סילוף שיטתי של המסורת החוקתית שלנו: בשנת 1962 קבעה מפורשות ועדה בראשות שופט עליון שהיועץ מייצג בלבד.
		אם כל יועץ משפטי יהיה כפוף לשר שלו, הממשלה לא תדבר בקול אחד.	התיאום בין משרדים, וקל וחומר בין היועצים המשפטיים שלהם, הוא באחריות ראש הממשלה ומי שפועל מטעמו.
		היועץ הוא המייצג של שלטון החוק מול השר ומונע ממנו להפר את החוק.	בשום דמוקרטיה תקינה בעולם היועץ אינו עומד מעל השרים והממשלה, עצתו מחייבת אותם, ונוסף על כך הוא אווז בשוט פלילי ויכול לכפות את דעתו גם באמצעות איום בחקירה פלילית. מצב שהממשלה מפחדת מיועציה הוא אבסורד גמור. שום משטר דמוקרטי אחר אינו מאפשר אותו.